

*Viatge a través
de llegendes i cançons*

Ripollet, 14 de juny de 2012

Aquest recull de llegendes i cançons que teniu a les mans és fruit del treball de moltes persones que han estat assistint als cursos de català i al programa del Voluntariat lingüístic que s'organitzen des de l'Oficina de Català de Ripollet.

Des de la Regidoria d'Educació donem suport a la tasca de difusió de la llengua catalana que es fa des del Consorci per a la Normalització Lingüística a través de la nostra Oficina de Català.

Amb aquest treball que heu fet, ajudeu a posar en valor la llengua a partir de les llegendes i cançons populars d'arreu del món, es fan més properes les diferents cultures, així com més viva la llengua catalana.

No hem d'oblidar que la llengua, a més d'expressió d'una cultura i d'uns costums, també ens ajuda en el treball per a la cohesió social.

Enhorabona per la vostra feina i bon estiu!

M. del Mar Viera

Regidora d'Educació i Polítiques d'Igualtat
Presidenta del Consell de Centre del Vallès Occidental 3

ÍNDEX

LLEGENDES	5
Nivell Elemental	6
El vell, la vella i el Cabraboc	6
La muntanya gallega	6
Écija, la ciutat del sol	7
Báthory Erzsébet	7
Meigas.....	8
Sant Jordi	8
La Madremonte	9
Les petxines de Sant Jaume.....	9
El Mariner de Sant Pau.....	10
Llegenda sobre sant Sebastià	10
Perduda a la boira	11
Sarah Hellen - La vampiressa anglesa sepultada a Pisco Perú	11
Nivell Intermedi	12
El gos de Satanàs.....	12
El sospir del moro.....	13
Història de l'escut de la vila de Nerja	13
La verge de Betlem.....	13
L'aquelarre	14
Llegenda del Timbaler del Bruc	14
Ermita de Núria i sant Gil	15
María Coronel i el rei Pere I de Castella	15
El pont de Ceret.....	16
Els homes aleta de les illes.....	17
La guerra de Troia	17
La llegenda del comte Arnau	18
La xica del mocador.....	19
Les dones d'aigua de la font de l'or	19
La verge del Castillo	20
Llegenda de sant Virila	20
La llegenda de santa Eulàlia, la patrona oblidada.....	20
Nivell Suficiència.....	21
La Milagrosa	21
La cova de "La Encantá".....	21
La justícia del cabrer.....	22
El Cavall Bernat.....	22

La vella de l'estany	23
El cor menjat.....	24
Els trolls.....	24
Volcans d'Olot	25
El palau de Linares de Madrid, una llegenda urbana moderna	26
LES NOSTRES LLENGÜES MATERNES	28
Glossari.....	28
Característiques de les llengües	29
Àrab.....	29
Castellà	29
Català	30
Eslovac.....	30
Gallec	30
Guaraní	31
Mongol.....	31
Portuguès	32
Cançons.....	33
الاحرس (cançó en àrab).....	33
“La niña que llora en tus fiestas” (cançó en castellà)	34
El pi de Formentor (cançó en català)	35
“Za rána za rosy tráva sa rosi” (cançó en eslovac)	36
“Pili pampin” (cançó en gallec).....	37
“Che symi pôrâ” (cançó en guaraní)	38
“Өглөө шиг эх орон” (cançó en mongol)	39
Como é grande o meu amor por você (cançó en portuguès)	40

LLEGENDES

Les llegendes són narracions, orals o escrites, d'aparença més o menys històrica, però amb elements imaginatius.

Generalment es relacionen amb una persona o un grup humà, amb un monument o un lloc. Poden ser religioses, profanes o mixtes. També poden ser populars (de formació més o menys espontània o inconscient), erudites o fruit d'una combinació d'elements de tots dos orígens.

Contenen quasi sempre un nucli merament històric, al voltant del qual hi ha tot un seguit d'episodis imaginatius o procedents d'altres llegendes, però algun cop els elements històrics poden mancar-hi totalment. L'aparició de la part imaginativa pot provenir de motivacions involuntàries, com errors o males interpretacions, o bé per raons interessades.

Cada cultura té les seves pròpies llegendes, algunes més populars que d'altres, és per això que els alumnes han proposat llegendes diverses, algunes típiques dels seus llocs d'origen.

Nivell Elemental

El vell, la vella i el Cabraboc

Llegenda originària de Ripollet

Font: www.ripollet.cat i www.festa.cat

El Cabraboc és un ésser mig persona per la part de dalt i mig cabra i boc per la part de sota.

Explica la llegenda que a Ripollet la diada de Carnestoltes van sortir a passejar un vell i una vella. La vella portava un cistell amb una olla dins, tot feia pensar que hi portava el dinar.

Caminant es van trobar amb uns joves disfressats que ballaven el ball de gitanes i amb una colla de diablots que jugaven i cantaven.

Un dels diablots va veure la vella i el cistell i va pensar: "Ara és la meva", i amb un bastó que portava va donar un cop a l'olla.

Tothom es va quedar parat, perquè de l'olla, en lloc d'escudella, en va sortir un gat, que per art de màgia i en un tres i no res es va convertir en cabraboc.

Se'n va parlar tant, del fet, que des de llavors cada any per Carnaval les colles de comparses el representen.

Puri Hernández (nivell Elemental)

La muntanya gallega

Originària de Galícia

Font: tradició oral.

Conta la llegenda que en una aldea de Galícia hi havia una muntanya molt gran. Deia la gent que damunt d'aquesta muntanya s'hi apareixia el dimoni en forma d'animals.

Deien els avantpassats que aquests animals tiraven pedres molt grans rodolant muntanya avall, i altres vegades aquests animals s'acostaven a la gent i els mataven.

També es comentava que dues dones molt i molt grans, veïnes d'aquest poble, que havien fet la matança del porc, tenien botifarres i xoriços molt succulents. I un bon dia, els va fer por que el dimoni en forma d'animal vingués i els matés, s'ho van menjar tot. I després es van quedar sense provisions per a la resta de l'any.

Al final el dimoni no les va matar.

Inocencio Linares Rodríguez (nivell Elemental)

Écija, la ciutat del sol

Llegenda originària d'Écija

Font: tradició oral

Curiositats: La Torre de Santa Bàrbara va ser destruïda per la caiguda d'un llamp.

Conten que un dia el diable va dir als habitants d'Écija: “vosaltres que tant estimeu el Sol, voldríeu arribar-hi? Per a això haureu de construir onze torres, ni una menys.”

Els d'Écija, que efectivament sentien una gran admiració per l'astre rei, van començar entusiasmats la tasca que el diable els havia assenyalat.

Una després de l'altra les torres van anar omplint la ciutat. Passat el temps, quan ja havien construït deu de les onze torres i treballaven en l'última, Déu va voler entrar en el joc i va decidir desfer els plans del diable. Aleshores Déu va llançar un llamp sobre una torre.

I els va dir que no acabessin l'última torre si no volien cremar a l'infern, i que tampoc alcessin la que havia destruït, a veure si no sabien que no podien estar al seu costat. “El sol us envia cada dia els raigs més adients, donant llum, escalfor i vida, i no obstant això, heu venut la vostra ànima al diable per tenir-ho tot. No destruiré totes les torres, però us ordeno que a cada una de les torres es construeixi un temple al costat, i hi col·loqueu campanes. Els temples seran perquè feu penitència i les campanes perquè parlin al món del vostre penediment.

Écija va complir el que Déu els va ordenar i així existeixen els temples que hi ha avui en dia.

Per això els diuen “la ciutat del Sol” per l'amor que hi tenen, i també “la paella d'Andalusia” perquè va faltar poc perquè es cremessin a l'infern.

Dolores Moro García (nivell Elemental)

Báthory Erzsébet

Originària de Eslovàquia

Font: Wikipedia, literatura, cinematografia i gent.

Curiositats: Avui mateix al castell hi ha fantasmes i està embruixat.

Cap al 1600 hi havia una comtessa de família rica. Es va casar amb un comte amb el qual compartia els territoris austríac-hongaresos. Van tenir cinc fills i el comte va morir a la guerra. Ella es va quedar sola amb els fills, ajudants i una bruixa.

Al poble van començar a desaparèixer noies joves i verges. Diuen que la bruixa havia aconsellat a la comtessa banyar-se amb la sang de les noies verges per conservar la joventut eterna. Ella, que tenia aquest gran desig de ser jove eternament, matava i torturava les joves per aconseguir-ne la sang amb l'ajut dels seus servents.

Finalment, la van capturar i castigar a pa i aigua fins a la seva mort.

Ján Labant (nivell Elemental)

Meigas

Llegenda originària de Galícia

Font: <http://criaturasymagia.blogspot.com.es/>

Les “meigas”* són persones mítiques gallegues amb poders màgics o extraordinaris que poden pactar amb el diable. Les “meigas” també són conegudes com remeieres o vidents que volen a cavall d’una estaca de les que s’usen en els laterals de carretes o carros.

Hi ha deu tipus de “meigas”:

1. **Meigas Chuchonas:** xuclen la sang als nens i els roben els “untos”* per fer pomades.
2. **Meigas Asumcordas:** espies de la gent, vigilants de qui entra i surt de les cases.
3. **Meiga Marimanta:** roba els nens i el fica en un sac.
4. **Meiga Feiticeira:** viuen a prop dels rius i atreuen els joves que s’hi ofeguen.
5. **Meiga Lavandeira:** sorprèn el caminant mentre renta la roba i el convida a col·laborar. El seu aspecte és comú, si no se li fa cas, pot ser perillosa.
6. **Meiga Lobismuller:** és quan un matrimoni té entre set o nou filles seguides sense cap fill mascle. La darrera filla està maleïda i es converteix en una lloba.
7. **Meiga Vedoira:** té qualitats d’endevina.
8. **Meigas Cartuxeiras:** tiren les cartes.
9. **Meiga Agoeira:** envelleixen aviat però viuen molt anys.
10. **Meiga Dama de Castro:** viuen en “castros”* mil·lenaris i ajuden persones afligides.

Per foragitar aquestes “meigas”, a Galícia tenen per costum fer una “queimada”, que fan amb aguardent, sucre, raïm panses, poma, cafè, vi negre, rom, llimona, canyella i ho barregen tot en un bol de fang.

Després prenen foc a la mescla fins que es mescli tot i al mateix temps pronuncien un conjur.

*Meigas”: bruixes.

*Unto”: greix

*Castros”: pobles fortificats.

Cristina Santiago (nivell Elemental)

Sant Jordi

Originària de Catalunya

Font: tradició oral

Sant Jordi va ser un militar romà. Va néixer a Turquia, va servir el rei Diodecià i es va negar a obeir una ordre de l'emperador. A Catalunya hi vivia un drac que causava molta por a tota la població i al bestiar. Per calmar-lo se sacrificava una persona cada dia i la portaven al drac. Sempre ho feien per rifa i un dia li va tocar a la filla del rei. Aquesta hauria mort si no hagués aparegut un cavaller que es va enfrontar al drac i el va matar. De la sang caiguda en va néixer un roser amb flors vermelles. D'aquí, la tradició de regalar una rosa el 23 d'abril a la gent que estimes.

Raquel Luis Pérez (nivell Elemental)

La Madremonte

Font: <http://www.colombia.com/colombiainfo/folclor/tradiciones/lamadremonte.asp>

Fa molts anys, a les selves de Colòmbia, hi habitava una dona que estimava molt la naturalesa. Un dia, uns homes van arribar amb grans serres, matxets, cordes i camions per talar els arbres que envoltaven casa seva.

Encara que la dona va suplicar que respectessin la seva llar, ells ho van destruir tot. En veure-ho tot destruït, la dona va sentir ràbia i tristesa. Es va dedicar a caminar i a plorar per la selva, fins que va morir de fam i set.

Des d'aleshores, les persones que viuen a prop de les muntanyes i la selva relaten que han vist el fantasma d'aquesta dona, la Madremonte. Sempre va vestida de fulles i de líquens, viu en la profunditat dels boscos. La cabellera, víctima de sols i llunes, li amaga la cara. Aquest és el seu enigma: podem sentir el crit de fera entre els arbres, veure la silueta que es perd en l'espessor, però ningú no li ha vist mai la cara, que està coberta de molsa i ombra.

La Madremonte estima les grans pedres dels rius, s'allotja en els naixements dels torrents, es distreu amb la xiuladissa de les merles i els gaigs blaus. Alguns diuen que l'han sentida quan imita el cant dels grills a les tardes d'estiu i quan persegueix les cuques de llum a les nits sense lluna.

Com a vigilant de la selva, la Madremonte vigila perquè no s'acabi la pluja ni el vent, orienta els períodes de zel dels animals de la muntanya, crida de dolor quan cau alguna criatura del seu domini. Per això, odia els llenyataires i persegueix els caçadors: a tots aquells que violen els recintes secrets de les muntanyes.

Quan la Madremonte està posseïda de fúria, es transforma: els ulls llancen foc, i amb les mans, totes os, s'agita de ràbia entre els matolls. Es desencadena, llavors, el vent i la tempesta. Els rius i els torrents porten inundacions, arrasen les collites i el bestiar. Tot sembla com si s'anunciés l'estremiment de la terra i els astres.

Nancy Céspedes Caicedo (nivell Elemental)

Les petxines de Sant Jaume

Origen de Galícia

Font: www.leyendasgallegaslasconchasdesantiago

Després que Sant Jaume fos degollat, els seus deixebles van recollir-ne el cos i el van posar damunt d'una barca. Van navegar fins a arribar a les costes de Galícia, a un lloc on hi havia una festa pel casament del fill del senyor.

Hi havia un joc que es deia "bafordar", es tractava de galopar mentre es llançava la llança i s'havia de recollir abans que caigués a terra. Quan el nuvi estava "bafordando" el cavall es va dirigir al mar i es va enfonsar sota les aigües.

En arribar a la barca, el cavall i el cavaller van sortir il·lesos de les aigües. En tornar a terra, tots van veure el prodigi i també que tenia el vestit i el barret coberts de vieires.

A partir de llavors, tots els que pelegrinen a Santiago porten una petxina de pelegrí.

Pilar Prado Quintas (nivell Elemental)

El Mariner de Sant Pau

Originària de Catalunya

Font: *Mil anys de llegendes catalanes* (Michel Cosem)

Hi ha una masia anomenada el Mariner de Sant Pau a prop de Sant Pau de Seguries, al Ripollès. És estrany trobar aquest nom tan peculiar terra endins.

Conta la llegenda que fa molts anys un mariner que vivia a l'Empordà va començar a fer viatges entre la costa catalana i Mallorca amb la seva nau, aquests viatges li reportaven uns bons guanys.

Al cap d'uns anys s'havia fet una casa a la vora mateix de la mar i havia format una família.

Tot li anava a favor, però un dia tot es va capgirar. Quan era mar endins una tempesta molt forta el va sorprendre i va fer naufragar la seva nau, va tenir sort perquè ell va ser l'únic que va quedar sencer de la nau. Quan va poder arribar allà on s'havia fet la casa, va veure que no hi havia res ni ningú, la mar havia arrasat la casa i s'havia endut els seus parents.

Va cercar-los desesperadament, no en va trobar ni rastre, es va haver de convèncer, amb dolor, que la mar li havia robat el que més estimava. Va arribar a jurar que en fugiria lluny i que mai més no la veuria.

L'únic objecte que li havia quedat del naufragi era un rem, el va agafar, se'l va posar a l'esquena i va començar a caminar terra endins amb un sol objectiu: allunyar-se de la mar.

Va arribar a un poble i va preguntar a la gent si sabien què era allò que portava a l'esquena, la gent li va respondre que allò era un rem.

Es va adonar que encara no era prou lluny de la mar, perquè la gent reconeixia el rem.

Va tornar a caminar terra endins, a tots els pobles que arribava preguntava a la gent que era allò que portava a l'esquena i tota la gent li responia que allò era un rem, va seguir terra endins bastant temps fins que va arribar a Sant Pau de Seguries. Va veure uns pagesos i s'hi va acostar, els va ensenyar el rem i els va preguntar si sabien què era allò.

- Per què ho preguntes?, que no ho veus que és un culler, li van respondre.

Ell, estranyat, va preguntar què era un culler.

- Una pala per remenar el blat de moro, li van dir.

Doncs ja he arribat al final del meu llarg camí, va pensar el mariner.

Es va quedar a viure allà i va començar una nova vida, va fer de pagès, es va tornar a casar i va tenir molts fills, un dels quals va construir la gran masia anomenada El Mariner de Sant Pau.

Juan Ramón Román (nivell Elemental)

Mª Carmen Escuder Pérez (nivell de Suficiència)

Llegenda sobre sant Sebastià

Llegenda originària de Caniles (Granada)

Font: "Caniles y sus Fiestas de San Sebastián." www.freewebs.com/alcazaba/

Entre els dies 18 i 20 de gener, Caniles celebra festes en honor al seu copatró, sant Sebastià. L'origen d'aquesta celebració es remunta al segle XVI, i coincideix amb la presència en aquestes terres de Joan d'Àustria (conegut devot del sant, paradigma del màrtir i el soldat) per combatre els moriscs revoltats en una sagnant i feroç guerra que va arruïnar i despoblar aquesta comarca de l'altiplà granadí.

L'acte més important, el «robatori del sant», té lloc el 20 de gener a les cinc de la tarda. Els «germans vells», aquells que van fer el robatori l'any anterior, comencen a sortir de l'església parroquial per treure en processó la imatge de sant Sebastià; al capdavant porten una creu que simbolitza el sant. En aquest moment, un gran grup de gent s'hi tira a sobre a fi d'arrabassar-la-hi, i comença llavors una multitudinària pugna i un forcejament més o menys violent i perllongat. Pot durar més de mitja hora en funció de la resistència oferta i de la robustesa dels contendents.

Aquesta lluita es produeix fins que algú aconsegueix obtenir la disputada i anhelada creu, i l'eleva amb decisió sobre els caps dels veïns tot cridant: «Visca sant Sebastià!». En aquest moment, acaba la lluita de manera instantània, i tot es converteix en crits, abraçades, llàgrimes, aclamacions. Es considera que el sant està oficialment i legítimament robat, i els «lladres» o «germans nous» se'n faran càrrec les festes del proper any.

Aquesta curiosa tradició, s'origina al segle XIX quan, en una de les moltes epidèmies de còlera que van assolir la regió, es va constatar que tant els habitants del carrer on se situava l'ermita de Sant Sebastià com els que vivien al barri del mateix nom, no sofrien amb tant de rigor els efectes de la malaltia.

Els veïns d'altres carrers, creient que era el sant qui els protegia, s'hi van enfrontar i es van disputar la possessió de la imatge: tothom volia tenir-la a casa seva. De mica en mica, la discòrdia es va propagar a altres barris i, finalment, a la població sencera, perquè els habitants de Caniles no volien veure's deseparats i exposats a la malaltia.

Jose Antonio Quesada Checa (Nivell Elemental)

Perduda a la boira

Originària del País Valencià

Font: Tradició oral

Aquesta petita història és veritat.

Una vegada, una pastora que es deia Petra anava amb les ovelles per una muntanya que es diu la Serra Tortajada, a mil sis-cents metres d'altitud. Està situada fent límit amb les províncies de Terol, Conca i València. Quan es va adonar es va fer de nit i no sabia on era.

Es va posar a dormir sota un pi. L'endemà, com que no havia arribat a casa, la gent del poble va anar a buscar-la i la van trobar en un lloc que es diu el pinar de les Bruixes.

Va tenir un bon final. Esperem que una altra vegada vagi amb més compte.

Jesús Blasco (nivell Elemental)

Sarah Hellen - La vampiressa anglesa sepultada a Pisco Perú

Originària del Regne Unit

Font: Internet.

Curiositat: es va convertir en Santa Sara Hellen.

Sarah Hellen va néixer a Anglaterra, criada en el si d'una família benestant. Es deia que practicava la bruixeria i màgia negra i inclusivament vinculada amb l'adoració a Satanàs i al mateix comte Dràcula. Va ser assassinada de forma violenta pels seus veïns l'any 1893, en la seva terrible agonia va jurar tornar del més enllà en el centenari de la seva mort per castigar el crim perpetrat.

Tant el poble anglès, com la seva pròpia família, no volien guardar prop les restes del cos de Sarah, per por de les amenaces que ella va pronunciar abans d'exhalar l'últim fil de vida. Van decidir enviar el seu cos inert

en vaixell a les costes del Perú, i van dipositar el seu fèretre al cementiri de la localitat, on roman en l'actualitat. El temps en aquell poble petit es va estendre a una excepcional velocitat el rumor sobre la seva resurrecció, i tots creien amb certesa que sortiria d'entre els morts per venjar el seu assassinat, els habitants no sabien què fer.

El 1993, la gran majoria dels ciutadans de Pisco van vigilar la seva tomba i fins i tot van posar llocs de vigilància a l'interior de la necròpolis. Absolutament tot el poble es va concentrar a la plaça, armats de crucifixos i aigua beneïda, per lluitar contra la vampiressa si ella arribava a sortir de la tomba i d'aquesta manera poder defensar-se de la seva ira. A part dels ciutadans del lloc, van venir d'altres províncies una gran aglomeració de xamans i bruixes, d'aquells temps, que van fer rituals per eludir que la dona pogués sortir de la tomba, i en cas que ella arribés a sortir, no tingués prou per maleir amb el seu mal.

Quan ulteriorment es va examinar la tomba i van observar que estava intacta, i que la resurrecció no es va produir, ho van atribuir al fet que els ritus xamànics havien variat l'efecte i que veritablement van servir com a escut protector.

Des d'aquest dia es va fer tan popular la imatge de la noia morta, es va tornar famosa tant que un músic peruà es va animar a compondre-li una cançó, amb el títol "Sarah Ellen".

També els pietosos li han lliurat el seu lloc a la trona "Santa Sarah Hellen", tot i que no reconeguda per l'església, se li reconeixen entre els seus devots per una infinitat de curacions i miracles, la fe cap aquesta "Santa" creix cada dia ...

Vampiressa, bruixa o santa? No ho sabem ... el que sí es pot afirmar és que ha arribat a ser molt popular lluny de la seva ciutat natal.

Laura Maylle (nivell Elemental)

Nivell Intermedi

El gos de Satanàs

Originària de l'Argentina

Font: tradició oral

Diuen que hi ha una fàbrica en un barri de la ciutat de Mar de Plata, a l'Argentina, on passen molts fets estranys.

Darrere de la fàbrica hi ha un descampat, i moltes vegades, a la nit, es poden veure follets i nens que corren i desapareixen. I el més tenebrós de tot ve ara...

Aquesta fàbrica compta un desaparegut cada any, especialment entre els serenos que la vigilen. A la nit, quan el sereno cuida la fàbrica, pot escoltar fins i tot respiracions de molt a prop.

Una vegada es va sentir el rumor que un dels empleats, a la nit, mentre vigilava el lloc, va sentir un gruny, va treure el cap per la finestra i va veure un gos gegant, com un cavall. No s'oblidarà mai d'aquells ulls tan vermells.

Diuen que l'amo va fer un pacte amb el dimoni, i des de llavors mai més no li van robar. Però, a canvi, havia de lliurar una ànima cada any.

Aquest gos és suposadament una bèstia enviada pel mateix Satanàs per evitar els sinistres, atès que és un barri extremadament perillós.

Virginia Navas (nivell Intermedi)

El sospir del moro

Originària de Granada

Font: tradició oral

Els Reis Catòlics, després d'arrabassar l'últim reducte de la denominació musulmana a Boabdil, van desterrar de Granada el rei moro i el seu seguici, i els van cedir un petit territori a les àrides Alpujarras, on aguantaren encara uns anys.

La caiguda de Granada va ser a causa de la despreocupació de Boabdil per defensar Granada i per l'afició que tenia a les festes i l'oci.

Quan sortia de la ciutat per complir el desterrament, Boabdil es negà a girar la mirada cap a Granada. I només quan va estar a molta distància, sobre el turó conegut com «El Sospir del Moro», es va aturar i, observant per últim cop el seu palau, sospirà i va esclafir a plorar.

Va ser la seva pròpia mare que li va dir: «Plora com una dona el que no has sabut defensar com un home».

Ana López (nivell Intermedi)

Història de l'escut de la vila de Nerja

Originària de Nerja

Font: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Escudo_de_Nerja.svg

El poble de Nerja està situat a la part més oriental de La Axarquía, a la falda de la Serra Almijarra, un lloc molt turístic de la Costa del Sol. Abasta des de la muntanya al mar.

Consta de dos nuclis de població: Nerja, que en va ser la capital, i el senyoriu de Maro, on hi ha les monumentals coves de Nerja, de gran valor arqueològic, a l'interior de les quals s'hi celebren actuacions.

L'escut de la vila de Nerja consta de dues espases de plata, acabades amb or i posades en aspa, ressaltades d'una àncora d'or, encaçalada per una corona reial tancada i folrada de gules. Data de l'època de segle XVIII, i a més durant el segle XX, a la dècada dels anys quaranta, s'hi va afegir pell de brau com a símbol de pertànyer a Espanya.

Ana M. Herrero Moreno (nivell Intermedi)

La verge de Betlem

Originària de Betlem

Font: Internet

En èpiques llunyanes, uns pastors van treure a pasturar les ovelles en un lloc d'arbres i fonts naturals. Un d'ells va veure en l'aigua el reflex d'una dona molt maca que li somreia, va voler tocar-la però no va poder, va marxar i no va dir res a ningú creient que havia estat una visió.

L'endemà es va apropar al mateix lloc i hi havia la mateixa dona. El pastor va quedar sorprès, va fer cridar l'atenció dels seus companys, que van anar a veure què passava. Aquests també van veure la imatge al

fons de l'aigua, van aixecar la vista i la dona era entre les alzines, instintivament es van posar de genolls a resar.

A la nit, en arribar al poble, van comunicar als seus familiars l'insòlit cas. L'endemà van acudir a aquest lloc a fer pregàries sobre els seus problemes i es van produir miracles. Els veïns van fer una ermita dedicada a la dona, li van posar el nom de Nostra Senyora de Betlem. Es creu que algunes alzines donen els seus fruits amb la figura de la verge.

Vicente Vigara Hidalgo (nivell Intermedi)

L'aquelarre

Originària de Cervera

Font: tradició oral

Hi havia una bruixa que es deia Margarida i la van penjar acusada de bruixeria. Totes les bruixes es trobaven al carreró de les Bruixes, construït al segle XIII. Fins a finals del segle XIV no en van canviar el nom per l'actual. El nom es deu a la gran concentració de bruixes, i s'hi troben dies assenyalats: les nits quan la lluna estava al cent per cent plena. Cada any es fa una festa anomenada Aquelarre per recordar les bruixes que havien habitat aquest poble del centre de Catalunya.

Originària de Guimerà

Una bruixa ajudava el diable a construir el pont de Martorell portant pedres de Guimerà. En passar per Fillol ja es feia de dia i va sentir cantar un gall. La bruixa, espantada, va deixar anar la pedra i va fugir corrent. La pedra va caure prop de Fillol, just davant de l'Hostal de la Banya.

Quan la gent del lloc viatjaven amb carro a Barcelona, i es paraven a descansar, a Martorell, anaven a veure el pont. Quan miraven el forat, on faltava una pedra, hi comprovaven que tenia la mateixa mida que la seva pedra.

Ara aquesta pedra és a la plaça de Santa Coloma, on tothom la coneix com «el queixal de la bruixa».

Rosa Marcé Mateo (nivell Intermedi)

Llegenda del Timbaler del Bruc

Originària de Catalunya

Font: wikipèdia

Curiositats: per cert, que a Catalunya tenim un altra heroi de Santpedor, que és Guardiola.

Tot va passar a les guerres franceses de 1808 pel lliurament del país (Catalunya) dels opressors francesos, va haver-hi una batalla en aquestes terres, les muntanyes de Montserrat estaven plenes de soldats francesos. Nosaltres (els catalans) érem molts menys, la batalla es presentava molt desigual, tenien por de morir i perdre la batalla, i de sobte un noi, el timbaler del regiment, es va posar tocar el timbal per animar els soldats, però la reverberació del so del timbal a la serralada de Montserrat va aconseguir que semblés que ni havia milers de timbalers, els francesos, en sentir l'atronador so es van pensar que hi havia un exèrcit molt més gran i poderós que el seu. Els va agafar la por i vam sortir corrents, es van retirar de la batalla del Bruc amb una gran humiliació.

Per això és conegut aquest poble del Bruc, per un noi de Santpedor que jugant amb el timbal a la batalla del Bruc va aconseguir la retirada del tot poderós exèrcit francès.

Ermita de Núria i sant Gil

Originària de la vall de Núria

Font: Tradició oral i un llibre de llegendes.

Curiositats: Aquesta ermita és molt antiga i darrerament s'ha restaurat dos cops: primer, l'any 1951, i uns anys més tard, el 1999.

Diu la llegenda que sant Gil, que era fill d'Atenes, es va retirar a viure a una cova a la vall de Núria per fer vida de penitent. Només disposava d'una imatge de la Mare de Déu que va fer ell mateix, una creu, una olla de coure per fer el dinar i una campana, amb la qual convocava els pastors per a les pràctiques religioses i per compartir el menjar.

Sant Gil, abans de deixar la vall, va enterrar la imatge de la Mare de Déu, la creu la campana i l'olla que actualment són els símbols de Núria.

Van passar els anys i un dia un àngel es va aparèixer en somnis a un pastor anomenat Amadeu, a qui va demanar que anés fins a Núria per edificar-hi una capella en honor de la Mare de Déu. També li va dir que trobaria amagades la imatge i els altres tres objectes que havia enterrat sant Gil.

Amadeu va construir un modest temple amb l'ajut dels pastors locals. Al cap d'un temps se'n va anar de Núria sense trobar els objectes, fins que un dia un bou va començar a colpejar una paret de pedra de la capella. Els pastors van fondre la roca. Explica la llegenda que darrere de la pedra hi va aparèixer una llum resplendent d'una bella imatge de la Mare de Déu, també hi havia la creu, la campana i l'olla. En aquell mateix lloc l'any 1615 es va construir una ermita dedicada a sant Gil, patró dels pastors. La festa en honor d'aquest sant se celebra l'1 de setembre, i és una de les festes més importants i tradicionals de Núria.

Al llarg de la història també s'explica que és el patró de la fertilitat. Moltes parelles que no podien tenir fills anaven a posar el cap a l'olla alhora que tocaven la campana i se'ls concedia el do de la fertilitat. I aquesta és la història de l'ermita de Núria i el seu patró, sant Gil.

Olga Torrecillas (nivell Intermedi)

María Coronel i el rei Pere I de Castella

Originària de Sevilla

Font: Internet

María Coronel era una jove molt bella. Vídua de don Juan de la Cerda, el qual va ser condemnat i decapitat per conspiració contra el tron del rei Pere I de Castella, denominat «el Cruel».

Passat el temps el rei va conèixer María, que ja consolada de la mort del seu marit, vivia tranquil·la administrant els béns del seu dot, ja que els béns del seu marit els havia confiscat el rei, i casa seva havia estat enderrocada i hi havien sembrat sal a la terra perquè no naixés res, com a escarment als traïdors.

Quan el rei la va veure, se'n va enamorar perdudament, i la va perseguir allà on es trobés.

Cansada, se'n va anar a viure amb els seus pares.

Una nit el rei es va proposar emportar-se-la a l'Alcàsser. Van assaltar la casa i ella va fugir per la finestra i va arribar a demanar refugi al convent de les monges de Santa Clara.

Les monges, tement que el rei la vingués a buscar, la van amagar en una rasa al jardí, posant-hi taules i cobrint-la de terra. L'endemà va arribar el rei i va recórrer tot el convent buscant-la sense trobar-la. Passat el

temps, li van confirmar que María era al convent, s'hi va presentar per sorpresa i ella no va tenir temps d'amagar-se. En aquell moment es trobava a la cuina, va agafar una paella d'oli bullent que ella mateixa es va tirar a la cara per desfigurar-se. Quan el rei la va veure va sortir fugint, espantat i desconsolat.

El rei va demanar a la priora que la cuidés, que estava penedit, que no la molestaria mai més, i que li concediria qualsevol desig que ella volgués. Només va demanar el solar que havia arrabassat al seu marit, per construir-hi el que avui és el convent de Santa Agnès, del qual ella va ser priora, fins que va morir un 2 de desembre a una avançada edat. La van enterrar al cor del convent.

Però al segle XVI, fent unes obres, van trobar el taüt. En obrir-lo va aparèixer el cos perfectament conservat, i el van col·locar en una urna de vidre al descobert.

Cada dia dos de desembre es pot visitar a l'església de Santa Agnès, on li veuen i s'hi poden apreciar les cicatrius.

Puri Álvarez (nivell Intermedi)

El pont de Ceret

Originària de Ceret (Catalunya Nord)

Fa molt de temps, la gent de Ceret i molts mercaders que viatjaven per la zona comprant fruita i vi reclamaven fer construir un pont damunt del Ter, que és un riu cabalós i violent amb aigües fredes que baixen del Vallespir i el Canigó a la tardor i a l'hivern.

No hi havia cap dubte: calia construir-lo. Tothom en parlava i els regidors de la ciutat n'estaven convençuts.

—Cal fer el pont aquí —deia un.

—No, aquí. Em serà més fàcil anar al meu camp.

No paraven de discutir i no preni cap acord.

Un matí, els regidors van trobar un ancià que anava vestit com un pastor.

—Què feu? Sembleu amoïnats —els va preguntar aquell ancià.

—Busquem un bon emplaçament per al pont.

—No patiu, no busqueu més, jo sé on s'ha de construir el pont.

—I com és, això? —van respondre els regidors.

—Confieu en mi. En una nit, jo construiré aquest pont. L'obra no us costarà cap diner, ni cap obrer.

—Qui és vostè? El diable?—van preguntar els regidors.

L'ancià va somriure.

—Si és el diable, què vol de nosaltres?

—Simplement us demanaré la primera ànima que passi pel pont.

La gent de Ceret va discutir, uns deien que era un mal negoci, d'altres pensaven que es podria dur un condemnat.

De totes aquestes discussions, una cosa era clara: la gent de Ceret volia el pont. Un dels regidors, que era un trampós, va ser l'encarregat de tancar el tracte.

—Satan —va dir-li el regidor— construïu-nos aquest pont aquesta nit i demà tindreu el que voleu.

L'ancià va riure de satisfacció i es va allunyar.

Els vilatans, preocupats per la situació, van anar a veure el regidor per pregar-li que no els fes anar al pont ni hi enviés cap dels seus parents.

—No tingueu por, tinc una idea. Ens trobem tots demà a l'alba vora el riu Ter.

A l'alba, tots els habitants de Ceret es van dirigir a la vora del riu. Quina sorpresa, el pont, d'un sol arc, creuava el riu. Mai no havien vist cap obra de pedra tan bella.

Tothom volia travessar-lo el primer.

El regidor, que portava un gat, carregat en un sac a l'espatlla, va tenir dificultats per contenir l'entusiasme del poble, els tallava el pas a l'entrada del pont.

Ell es va adreçar a tot el poble de Ceret.

—Ara, quan obri el sac, heu de fer tot el soroll que pugueu.

I així ho van fer. El gat, espantat, va creuar el pont abans que ningú.

Aleshores, de cop i volta, el cel es tornar negre i van caure llampecs pertot arreu, el diable va aparèixer enmig del pont, va intentar treure una pedra perquè tot s'enfonsés, però la gent de Ceret no ho va permetre.

Aleshores, el diable va agafar a l'atzar una pedra i va fugir, deixant la meravellosa construcció.

Això és el que diu la llegenda. És probable que aquest pont fos construït per enginyers àrabs. En una pedra es pot trobar una signatura àrab, potser la del metre d'obra del pont, però la gent de Ceret només hi va veure l'urpa del diable.

Sara Berengeno (nivell Intermedi)

Els homes aleta de les illes

Originària d'Escòcia

Font: *El llibre celta de la vida i la mort*

Temps enrere, molt temps enrere, hi havia unes illes que mai no es va saber on eren. Hi vivien éssers andrògins que tenien la facultat d'endevinar el futur. Tenien el cos ple d'escates com els peixos.

De tant en tant els homes aleta, per accident o arrossegats per les tempestes, arribaven a les costes d'Escòcia. Els veïns dels indrets els convidaven a noces, bateigs, enterraments, etc., perquè els homes aleta fessin prediccions del futur.

Els homes aleta aviat s'enyoraven de les illes, i tornaven a casa acompanyats per pescadors.

Conta la llegenda que els pescadors mai no recordaven el lloc exacte de les illes.

Lina Garcia (nivell Intermedi)

La guerra de Troia

Originària de Grècia

Curiositats: La guerra de Troia, d'acord amb la llegenda, va dur-se a terme entre l'exèrcit grec i la ciutat de Troia, ubicada a l'Àsia Menor.

La causa d'aquesta guerra va ser el rapte de la princesa Helena d'Esparta per part del príncep Paris de Troia. Va ésser un dels esdeveniments més destacats de la mitologia grega.

Després de deu anys de setge a causa de les altes muralles de la ciutat i del sistema defensiu dels troians, els grecs es van veure impotents per conquerir la ciutat.

Aleshores Ulisses d'Ítaca va preparar una trampa. Consistia a construir un cavall de fusta dins el qual s'amagarien uns quants soldats grecs, entre ells Ulisses.

Les naus gregues comandades pel rei Agamèmnon es van retirar mar endins fent veure que abandonaven la batalla i varen deixar a la platja el famós cavall de fusta.

Quan els troians s'adonaren que l'exèrcit grec havia desaparegut, van dirigir-se a la platja on van trobar-se amb el majestuós cavall.

Quan van veure'l varen pensar que era un regal dels déus i van introduir-lo dins la ciutat.

Els troians, contents amb el regal, van celebrar-ho amb una festa on el vi va córrer a dojo.

Quan els troians van adormir-se, els grecs van aprofitar per sortir del cavall i obrir les portes de la ciutat perquè entressin les tropes d'Agamèmnon.

El saqueig de la ciutat va durar tres dies i tres nits. Van matar tots els homes i nens i van esclavitzar les dones i les nenes. La ciutat va quedar en un munt de runa.

No podíem parlar de Troia sense deixar enrere el famós Aquil·les, comandant de les tropes d'Agamèmnon. Era fill de Peleu i de Tetis i va profetitzar-se que moriria jove a Troia. Aquil·les va matar el príncep Hèctor, germà de Paris, i un cop mort el va arrossegar amb un carro completament nu donant tres voltes a la muralla davant de tota la seva família.

Aquil·les va morir a conseqüència d'una fletxa enverinada que li va disparar el príncep Paris. La fletxa li va travessar el taló, l'única part vulnerable d'Aquil·les. Com que se'l va matar per l'esquena i amb la intervenció del Déu Apol·lo, es considera que va morir sense haver estat mai vençut en la batalla. Es va celebrar un gran funeral en honor seu.

Així van concloure el setge de Troia.

Joan Banyuls (nivell Intermedi)

La llegenda del comte Arnau

Originària de: Catalunya

Font: tradició oral

Aquesta llegenda sorgeix d'una cançó popular. Diuen que allà per l'any 944, entre Ripoll i Campdevàrol s'aixecava el castell de Mataplana, on vivia el comte Arnau, que era una mena de don Joan de l'època.

A Sant Joan de les Abadesses hi havia un convent fundat per Guifré el Pilós, la primera mare superior del qual va ser la seva filla Emma. Hi va haver moltes superiores fins a arribar a Adelsiza, una dama, com totes les altres, d'alt llinatge.

El comte Arnau, en una de les seves caceres, va veure Adelsiza, abadessa del monestir, i se'n va enamorar perdudament. Després de molts dies i molta insistència, va aconseguir que sortís amb ell de cacera a la nit. Van sortir i l'endemà van trobar els seus cossos destrossats pels gossos.

Des d'aleshores conta la llegenda que cada any, la nit de Tots Sants, el comte Arnau surt de la seva tomba amb els seus servents i gossos, i destrossen tot el que troben al seu pas fins que arriben al castell, per veure la vídua i convèncer-se que no s'ha casat de nou. També volia veure les seves filles tot i sabent que la dona no ho permetria. La comtessa, sabent que marxaria fàcilment, va invocar el nom de Déu perquè abandonés la casa que havia deshonrat. Arnau, els gossos i el cavall van marxar espaordits arrasant tot el que trobaven pel camí, per tornar a la tomba fins a l'any següent.

A Sant Joan de les Abadesses hi ha un monument dedicat al comte Arnau, encara que n'hi ha que diuen que és Guifré el Pilós.

Aquí tenim un fragment de la famosa cançó:

—Les monges de Sant Amanç
totes en finestra estan.

Veuen venir un jove galant:

—Galant, galant, voleu lloguer?

I quina feina sabeu fer?

—Portar les monges al cotxer
i dormir-hi si convé.

Quan vingué lo cap d'any,
dotze monges, tretze infants,
la priora els dos més grans.

Va el rei demanant:

—De qui són aquests infants?

—De les monges de Sant Amanç
o també del comte Arnau.

Daniel Reche Oliver (nivell Intermedi)

La xica del mocador

Originària de l'Uruguai

Font: tradició oral

Sempre s'ha dit que una noia que feia moltíssim temps que havia mort, cada dissabte sortia a ballar i coneixia un noi diferent i es feia acompanyar fins al cementiri perquè deia que el seu pare hi treballava i que després se n'anaven junts fins a casa seva.

Però una d'aquestes vegades un noi volia tornar-la a veure. El noi va anar a preguntar al cementiri on vivia aquesta noia. El senyor li va dir que no tenia filles. Llavors, el senyor li va preguntar el nom de la noia, Raquel Richerford. El senyor del cementiri li va dir que aquesta noia feia moltíssim temps que havia mort.

L'acompanyà a la tomba de la noia i a sota hi havia un mocador del mateix color que la noia portava al ball.

Alejandra Barreiro (nivell Intermedi)

Les dones d'aigua de la font de l'or

Originària de Viladrau

Font: tradició oral

Hi havia tres hereus de Viladrau. Un de can Bosch, un de can Gat i l'altre de la Sala.

Deien els més vells que en aquells indrets, i durant la nit de Sant Joan, sortien les dones d'aigua cantant belles cançons.

Els tres hereus van decidir amagar-se a les dotze de la nit, la nit de Sant Joan, per veure sortir d'una balma, les paitides, les dones, que anaven estenent roba pels marges del torrent. Els tres hereus van sortir a corre-cuita i van agafar una peça de roba.

De sobte van desaparèixer les paitides dones i la resta de la roba. El tovalló pres es va anar allargant a mesura que els nois l'estiraven per quedar-se'l.

En esquinçar-se, cada un se'n va quedar un tros. En aquell moment, el tros de roba es va convertir en una peça d'or.

Els tres hereus van decidir tornar-hi l'any següent, cadascú pel seu compte, perseguits per l'ambició. Aquesta vegada, però, del tros que havien agafat van sortir moltes pedres cantelludes.

Diu la llegenda que l'aigua, font de la vida, té el seu esperit en les dones: simbolitzen la fecunditat, la vida. Les dones d'aigua són el cànon de bellesa perfecta. Els agrada veure el seu reflex en l'aigua dels estanys o les fonts els dies de lluna plena. Són éssers nocturns, els agrada que la llum dels estels els acaroni el rostre.

Les nits de lluna plena dansen totes juntes. Al front hi porten un estel que il·lumina aquells que les veuen.

Algunes tenen unes ales precioses de diferents colors, i moltes d'elles tenen una vareta màgica feta de fusta d'avellaner, un arbre apte per als encanteris.

Rosa Maria Reyes (nivell Intermedi)

La verge del Castillo

Originària de Chillón

Font: tradició oral

Al meu poble hi ha una verge, una ermita i una història:

Expliquen les llegendes que hi havia un pastor que es trobava per allí, cuidant les seves ovelles, mentre en cercava una va sentir un soroll en una cova. S'hi va dirigir i, en un moment de temor, en veure una imatge en la foscor, li va tirar una pedra i va ferir la verge a la galta. És per això que diuen que la taca que té és el blau que li va fer el pastor. Uns altres diuen que la imatge de la verge s'havia amagat a la cova perquè no fos presa per alguna de les parts de la guerra o fins i tot pels lladres de talles.

Conchi Moreno (nivell Intermedi)

Llegenda de sant Virila

Originària del País Basc

Font: tradició oral

Vaig sentir aquesta història la primera vegada que vaig visitar el monestir de Leyre. Diu la llegenda que era l'any 900, més o menys, quan un monjo va desaparèixer sense deixar rastre. Es deia Virila, i era a missa de bon matí quan va quedar bocabadat escoltant el cant d'un ocell. Va sortir de l'església fins a l'hort del monestir d'on venia aquella misteriosa melodia. Es va quedar allà, en un estat de pau, amb aquella música celestial. Ningú no podia veure'l, encara que fos enmig de l'hort a peu dret. S'havia tornat invisible a tothom. Quan l'ocell va deixar de cantar, el monjo va tornar al monestir però ningú no sabia qui era. Després d'insistir molt, el monjo més gran va recordar la història de Virila, desaparegut feia cent anys. Només un dia havia passat en el pensament de Virila. Enmig de tot l'embolic, de sobte un ocellet va baixar d'un arbre. Es va dirigir cap a Virila i li va deixar a les mans un anell que portava al bec. Tothom va poder comprovar que l'anell portava gravat el segell de l'abadia del monestir de Leyre. Això era un miracle. El miracle digne d'un sant, des de llavor anomenat sant Virila.

Isabel Cerezo (nivell Intermedi)

La llegenda de santa Eulàlia, la patrona oblidada

Originària de Barcelona

Font: tradició oral

Curiositats: Diuen que quan per la Mercè plou és que són les llàgrimes de Santa Eulàlia.

Explica la llegenda que santa Eulàlia era una joveneta de tretze anys amb una fortalesa i un do de paraula que la feia diferent de totes les altres joves del seu entorn.

En aquell temps, la fe cristiana era perseguida i ella va voler defensar-la com millor sabia fer-ho: parlant. Es va enfrontar a un romà anomenat Dacià, que era un anticristià força cruel.

S'hi va enfrontar, però el que va rebre és que li apliquessin tants càstigs com anys tenia.

Va ser torturada, assotada, cremada amb ferros roents, arrossegada pels carrers, fins que la van ficar en una tina plena de vidres trencats i claus i la van fer rodolar carrer avall tretze vegades. Però Déu la va protegir de tots els mals i no va sentir dolor.

Diuen que una vegada morta, quan van anar a recollir-la van veure sortir un colom blanc de la seva boca: era la seva ànima que pujava cap al cel.

Dolors Picanyol (nivell Intermedi)

Nivell Suficiència

La Milagrosa

Llegenda originària de Cuba

Font: www.cementeriocolon.blogspot.com.es

El sepulcre, situat molt a prop de la Capella Central de la Necròpolis, pertany a Amelia Goyri, coneguda com La Miraculosa, que morí el dia 3 de maig de 1903, a l'edat de 23 anys, com a conseqüència d'un part.

Conten en la història que la criatura tampoc no va sobreviure al naixement i tots dos, mare i fill, van ser enterrats a la tomba, la qual era visitada diàriament per l'inconsolable vidu, José Vicente Adot i Rabell.

Jornada rere jornada, durant anys, Adot acudia fidelment a la sepultura dels seus éssers estimats. Ell mai no va acceptar les seves morts. Considerava que Amelia només estava adormida, per la qual cosa la despertava amb tres tocs en una mena de senyal secret de complicitat entre esposos.

En arribar la data de l'exhumació de les restes, es va poder comprovar que els cossos estaven intactes i en un símbol d'amor maternal, Amelia estrenyia la criatura entre els seus braços, per la qual cosa es va tapiar novament i es va conservar intocable fins als nostres dies.

Abel Valido Morán (nivell de Suficiència)

La cova de "La Encantá"

Llegenda originària de Granátula de Calatrava, Ciudad Real

Font: transmissió oral

Curiositats: Cada nit de Sant Joan molta gent va caminant fins a la cova per a intentar veure aquesta noia.

Conec una llegenda en la qual una dona que era una mena de fetillera del meu poble, Granátula de Calatrava, a la província de Ciudad Real, li van fer un encanteri.

En la seva vida anterior, desenganyada de l'amor, va fer conjurs per poder seduir els homes, sobretot els casats, i poder afeblir i trencar matrimonis i festejos.

Va ser tal la por de les dones del poble, que la van fer fora i la van tancar amb l'ajuda de bruixes dins d'una cova que hi ha en el turó dels rajos i van tapar l'entrada amb pedres. La dona, a la qual anomenen "Trocanta" o "Encantá" i es representa com una serp, va esforçar-se per sortir mitjançant conjurs amb els quals intentava escapar-se amb l'ajuda dels animals.

L'encantament era etern, només en el solstici d'estiu, la nit de Sant Joan, la dona apareix amb cos de serp del fons de la cova i s'allibera de l'encantament convertint-se en una dona jove de cabells daurats i pentinant-se davant d'un mirall d'or.

Conten els més grans que si algú entra a la gruta i la veuen són arrossegats al fons de la balma de la mà de la donzella, la qual es converteix de mica en mica en una serp i els homes són devorats per no tornar-hi mai més. Aquesta maledicció va garantir que els homes no es fixessin en ella per por de ser devorats.

Des de llavors totes les nits de Sant Joan les persones que volen van caminant fins a la "Cova de la Encantá" per recordar la llegenda i intentar veure la dona que es converteix en serp.

María Jesús Gómez (nivell de Suficiència)

La justícia del cabrer

Llegenda originària del Pirineu català

Font: Llibre de llegendes de Pep Coll

Curiositats: el meu avi i el meu pare ens explicaven aquesta llegenda quan érem petits. M'ha fet molta gràcia trobar-la en un llibre.

Diu la llegenda que el Cabrer era un bandoler que s'amagava al congost dels Tres Ponts (prop del poble del Pla de Sant Tirs). Des del seu amagatall espiava els traginers i tothom qui anés de viatge.

Un dia va passar un pobre home menant un ruc molt sec, amb una càrrega de llenya per vendre al mercat. El Cabrer li va barrar el pas. Va donar una empenta al ruc i la bèstia es despenyà fins al riu. El pobre home es va lamentar que aquell ruc era tot el que tenia. El bandoler es va treure la bossa i li va donar deu unces d'or perquè anés a comprar una mula al rector de tal poble. Així ho va fer aquell pobre home.

Aquella mateixa nit, un capellà foraster va trucar a la porta de la rectoria d'aquell poble dient que l'enviava el bisbe. El rector el va deixar passar. El capellà foraster, que no era un altre que el Cabrer, li va robar al rector tot el que tenia. Va recuperar les deu unces que li havia donat al pobre home i en va guanyar deu més del rector. El bandoler va sortir de la rectoria i es va perdre dins la foscor de la nit.

Glòria Vilaseca Traveset (nivell de Suficiència)

El Cavall Bernat

Llegenda originària de Montserrat

Font: <http://catalunyaweb.foroactivo.net>

Curiositats: El Cavall Bernat no té forma de cavall mirat d'enlloc. Hi ha autors que la hi han trobada, però això és una qüestió d'imaginació. I diem que és imaginació perquè és força conegut que el nom originari no deriva de cavall, sinó de carall. En aquest sentit, la cultura popular donava molta importància al que se n'han dit les parts baixes del cos, el sexe i la brutícia. Carall era un topònim corrent per designar roques la forma de les quals evoqués un membre viril.

Diu la llegenda, que fa molt molt de temps hi havia un llenyataire que vivia en un poblet proper a Montserrat. El llenyataire es passava el dia a la muntanya fent llenya per guanyar-se la vida. Era tan pobre, tan pobre, tan pobre, que s'havia de tragar el sol les garbes de llenya muntanya amunt, muntanya avall!

Un dia el llenyataire es va trobar un cavaller de capa roja que anava a sella d'un cavall anomenat Bernat. El cavaller se li apropà i li va dir:

- Bon home, no voleu pas ser l'amo d'aquest cavall? Us el regalo només amb una condició: d'aquí a 10 anys, me n'heu de portar un d'igual que aquest, o altrament haureu de vindre a viure amb mi.

El pobre llenyataire va pensar que 10 anys era prou temps per fer fortuna i comprar-li un altre cavall, i si altrament les coses no li sortien com esperava, anar a viure sota les ordres d'un cavaller, tampoc podia estar tan malament. El llenyataire va acceptar la proposta.

Ràpidament van passar els 10 anys i per una cosa o altra el llenyataire no va poder comprar un altre cavall per al cavaller. Puntual, el cavaller, es va presentar davant el llenyataire a cobrar el seu deute. El llenyataire, de sobte, es va adonar que el cavaller era el mateix Satanàs!

- Horror! Aniré a l'infern!

El pobre llenyataire es va encomanar a la verge de Montserrat! En aquell moment el cavall es va desbocar, i enmig d'un crit esgarrifós... va quedar convertit en roca! Però no cregueu pas que tenia forma de cavall, sinó forma com totes les roques de les muntanyes de Montserrat.

El llenyataire es va veure salvat i va dir al cavaller que es cobrés el deute amb qualsevol d'aquelles muntanyes que tant s'assemblaven al seu cavall Bernat!

El diable enfurismat va fer un encanteri a la roca, i va fer que tothom que l'escalés, si era home es convertís en dona i si era dona es convertís en home!

És per això que avui en dia els escaladors que pugen al cavall Bernat, tornen a escalar-lo per desfer-ne l'encanteri!

Josep M Selva Martí (nivell de Suficiència)

Maribel Marco (nivell Intermedi)

La vella de l'estany

Llegenda originària de Puigcerdà

Font: tradició oral

Cada any al mes d'agost se celebra la festa major de Puigcerdà i totes les celebracions giren al voltant del seu estany i d'un personatge entranyable... la vella de l'estany.

Diu la llegenda local que la vella de l'estany és la representació d'una senyora gran que vestia gipó i caputxó i encarnava les virtuts de la dona de la comarca.

Quan es va construir el llac la dona va ser obligada a abandonar casa seva, però ella s'hi va negar i va acabar vivint sota les aigües.

Diuen que el dia de la festa major, quan es fa fosc, la vella surt de les aigües i recorre el poble amb un fanalet; n'analitza els canvis i després torna a endinsar-se a l'estany fins a l'any següent.

Lolita Belestà (nivell de Suficiència)

El cor menjat

Llegenda originària de l'Orient

Font: Llibre Dones llegendàries

Curiositats: Llegenda d'origen oriental que es va estendre per Europa dels segles XII al XIV, amb diverses variacions i atribuïda a diversos personatges i a diversos autors, un dels més famosos és Guillem de Cabestany.

Segons consta en documents de l'època, Saurimonda vídua de Raimon de Castell Rosselló, es torna a casar el 1210 i Guillem de Cabestany apareix a Navas de Tolosa al 1212. A més, el rei Alfons, que s'esmenta, era mort un any abans del casament de Saurimonda amb Raimon de Castell Rosselló (1197).

A l'edat mitjana, Guillem de Cabestany era un jove trobador rossellonès que anava de poble en poble. Un dia es troba amb el senyor de Castell de Rosselló, que era un noble molt ric, dolent i orgullós que el contracta com a patge de la seva esposa Saurimonda, que era una dama jove i alegre, a qui li agrada la poesia.

Guillem amava a Saurimonda, cantava i feia cançons sobre ella. Però un criat del senyor de Castell de Rosselló, li diu que les males llengües parlen. El comte gelós va interrogar Guillem. El trobador li diu que està enamorat de la cosina de Saurimonda.

En Raimon de Castell de Rosselló enfronta Guillem amb Saurimonda, dient-li a la seva esposa que el trobador està enamorat de la seva cosina. Saurimonda se sent traïda i retreu al trobador el seu engany. Guillem li explica que ho ha dit per les sospites del comte, així el comte s'assabenta de la veritat.

Un dia Raimon segueix Guillem al bosc i el mata, i mana arrencar-li el cor i tallar-li el cap, mana cuinar el cor del trobador. Convida els seus amics a un banquet, i fa portar una safata perquè sa muller ho tasti, i després li diu que és el cor d'en Guillem, i perquè el cregui li ensenya el cap tallat del trobador.

Saurimonda li diu: "senyor m'heu donat un menjar tan bo que mai més no en prendré d'altre". Aleshores, Raimon desembeina la daga per ferir-la, però ella corre al balcó i es llança daltabaix i mor.

Aquesta notícia va córrer fins arribar al rei d'Aragó, que ordena empresonar Raimon de Castell de Rosselló i treure-li totes les riqueses i possessions, després fa portar els cossos d'en Guillem i Saurimonda a Perpinyà i els fa sepultar davant del portal major de l'església. Va fer esculpir sobre la làpida com havien mort i va ordenar que de tot el comtat vinguessin les gents cada any per resar per ells.

Julia Arenas (nivell de Suficiència)

Els trolls

Llegenda originària de Noruega

Font: La tradició oral Noruega

Curiositats: En l'actualitat es venen trolls de diferents tipus: per a l'amor, la feina, la salut... Diuen que més enllà de la seva aparença són bons companys i porten sort.

"Vaig conèixer aquesta llegenda a l'agost de 2008 de vacances per terres noruegues".

Conta la llegenda que els trolls són éssers malignes, lletjos i de poca intel·ligència; habiten en coves, a dalt de les muntanyes, i la seva entrada l'envolten penyals per dificultar l'entrada a intrusos. Si no troben cova, s'instal·len en forats subterranis tapats amb fulles i branques, de manera que són imperceptibles per a

nosaltres, encara que també poden viure en cases abandonades enmig del bosc, o en un castell al capdamunt d'un fiord. Aquests éssers viuen en grups de 3 a 10 trolls, amb un líder que normalment sol ser una femella.

Diuen que quan naixia un troll amb problemes de salut baixaven a les nits al poble més pròxim i el canviaven per un nadó humà i, fins i tot, sense haver cap canvi es portaven els nens del bressol a la mitja nit i ningú se n'adonava fins al dia següent.

El major problema per a un troll és que els toqui el sol perquè es convertiran en pedra, i molt dels fiords i muntanyes empedrades d'aquests països nòrdics (que comparteixen llegenda) contenen que són trolls que el poble havia caçat a la nit i els posaven al sol de primera hora del matí just quan comença a clarejar, perquè no tornin mai més a atemorir al poble.

A poc a poc els trolls han anat adquirint una part més graciosa per als nens. Per això es veuen una mica ximples i lents en molts dibuixos animats.

Imma Navea Rosa (nivell de Suficiència)

Volcans d'Olot

Llegenda originària de la Garrotxa

Font: extreta de la tradició oral

Curiositats: Són històries que m'explicaven els avis a la vora de la llar de foc

Fa molts i molts anys, el poble d'Olot era devastat pels volcans. Diu la llegenda que l'any 1500 es creia que desapareixeria, perquè n'estava voltat. Hi ha el de Santa Margarida, Montalivet, Montsacopa, Sant Francesc... Aquest últim és en un turonet que hi ha a la ciutat i a la seva falda hi ha el cementiri i la plaça de toros.

Sort que és una terra rica en aigua i els més vells diuen que quan el riu Fluvià es desbordava, les aigües apagaven el foc. Aquest país té moltes fonts: la Moixina, la Deu, Sant Roc, les Tries i la font del Ferro. Encara actualment es diu que aquesta última cura malalties, principalment, l'anèmia.

Al llarg dels anys, quan el foc es va apagar i la terra es va calmar, l'església va construir ermites dintre dels cràters.

La meva terra, Catalunya

La meva parla, el català

La meva dansa, la sardana,

El meu desig, la llibertat

Lola Baltà (nivell de Suficiència)

El palau de Linares de Madrid, una llegenda urbana moderna

Llegenda originària de Madrid

Font: Internet

La història del que va passar és la següent...

Don José de Murga i Reolid va fundar amb la seva dona Raimunda d'Osorio diversos centres benèfics i cases de caritat a Linares (Jaén). Don José va mantenir fidelitat al rei italià Amadeu de Savoia, quan gairebé tothom li va donar l'esquena. Això seria la causa que aquell efímer monarca li atorgués el Marquesat de Linares.

La seva visió de la política el va portar a contribuir amb una suma considerable de diners per a la restauració del futur d'Alfons XII, que un cop al tron el va premiar amb un altre títol nobiliari: vescomte Llantero.

Decidit Murga a ocupar un lloc entre els nobles i homes rics a la cort de Madrid del moment, va pensar a construir un palau, en consonància amb el seu poder econòmic i polític.

Va escollir el Prado Recoletos. El treball va començar el 1873 i es va completar el 1878. El cost de l'obra va pujar a tres milions de pessetes, suma massa alta per aquella època. El Palau d'estil francès, va ser realitzat pels millors artistes de l'època. L'edifici constava de nombrosos detalls que li va donar un cert aire de misteri i decadència ric, com ara una escala de cargol oculta darrere la porta d'un armari... Sens dubte va ser un dels últims palaus més bonics construïts a Madrid.

El matrimoni del marquès va tenir un sol fill, el qual va gaudir sense mesura de tota la gran fortuna de la família. Va arribar a l'edat d'establir una família, el pare va aconsellar al seu fill en la seva elecció, l'amor de primera envers d'altres interessos. Mai un consell patern va ser tan ben rebut per un nen, perquè aquest estava profundament enamorat d'una jove i bonica noia del carrer Infantes. Era la filla de l'estanquera, que havia mort recentment. Quan el marquès va saber la identitat de la futura esposa del seu fill, va canviar el rostre i va concloure la reunió deixant el seu fill en un mar de dubtes envers l'actitud del seu pare.

Poc temps va tenir el noi per fer més preguntes, ja que a la matinada va marxar cap a Londres, sota el pretext de resoldre un negoci de gran importància que requeria la seva presència a la capital anglesa. Durant la seva estada va esperar les instruccions del seu pare, que mai no va arribar a rebre, però, en canvi, sí que va rebre una carta en què se l'informava de la seva mort. De tornada a Madrid, el dolor es va apoderar del jove, però a poc a poc es va alleujar per la presència i l'amor de la seva núvia, l'amor que havia mantingut en la separació inexplicable i forçada. Els dos joves es van casar ràpidament en una cerimònia simple, ja que estaven de dol.

Els anys van consolidar el seu amor i la felicitat va regnar al Palau, fins que un dia el jove marquès va trobar entre uns papers del seu pare una carta adreçada a ell, amb la seva adreça de Londres i l'escriptura inconfusible del seu pare. Va sentir com li batejava el cor i les mans li tremolaven a l'hora d'obrir la carta.

A la carta, el pare va confessar a l'infant que de jove es va enamorar d'una dona amb la qual va tenir una filla. La nena va créixer sense saber la identitat del seu pare i sense rebre cap ajut econòmic pel desig exprés de la seva mare. Les casualitats de la vida han fet que sigui avui l'esposa del seu fill. El marquès no va poder continuar llegint la carta. El cap li va caure sobre la taula de l'escriptori, i així el va trobar la seva dona, que, preocupada, va demanar al seu marit sobre la causa del seu desmai. Sense ni una sola paraula, li va donar la carta. Després de la seva lectura sense controlar-se va pronunciar les paraules pronunciades en el seu lliç de mort per la seva mare: "maleeixo a qui em va causar la meva desgràcia i a tota la seva descendència, que tot el que emprenguin els vagi malament".

Des d'aleshores el jove matrimoni va canviar la seva vida completament. Separats, van viure sota el mateix sostre fins la seva mort. Una noia adoptada pel marquès seria l'única pubilla de la fortuna. Batejada amb els cognoms Avecilla Agudo, la seva imatge es troba en un gran oval en el saló de ball. Al costat seu l'acompanya una altra nena petita, i és així com es coneix la pintura "Las señoritas de Avecilla".

Deshabitat el palau durant molts anys, la imaginació popular ha inventat històries de fantasmes que vagaven en les seves habitacions solitàries. És cert que les circumstàncies familiars eren més favorables d'alliberar l'especulació: amor entre possibles germans, filla adoptiva, precipitada mort de residents, etc. Així, durant els anys de la seva restauració per acollir actualment la Casa d'Amèrica, es van fer famoses les psicofonies gravades a les seves aules per equips més o menys científics. Els mitjans de comunicació van expandir el ressò d'aquests fenòmens suposadament paranormals. El que és més enllà de dubte és que el Palau de Linares és avui en dia la llegenda més popular vivent del Madrid del segle XXI.

Núria Salvatella Riera (nivell de Suficiència)

LES NOSTRES LLENGÜES MATERNES

La llengua materna és la que ens parla la nostra mare després de néixer. A les classes de català enguany hi ha hagut alumnes que han tingut com a llengua materna l'àrab, el castellà, el català, l'eslovac, el gallec, el guaraní, el mongol i el portuguès. Convençuts que l'estima a les altres llengües té la base en una alta autoestima cap a la pròpia llengua materna, aquest vol ser un petit tribut a les llengües dels alumnes dels cursos de català.

Jo també parlo en català

Àrab: أنا أتتلاذ بية أت كالم أيضا أنا [ána ajdón atakelám al katalanía]

Castellà: Yo también hablo en catalán [jo tambjén ablo en catalán]

Eslovac: Ja tiež rozprávam po katalánsky [ja ciéz rosprávam po katalánski]

Gallec: Eu tamén falo en catalán [eu tamén fálo en catalán]

Guaraní: Che aveí añeé català [je aveí akeé catalá]

Mongol: би бас каталаанаар ярьдаг [bi baf catalanár jérdak]

Portuguès: Eu também falo em catalão [ew tanvéjm fálu em cataláw]

Glossari

Àrab	Castellà	Català	Eslovac	Gallec	Guaraní	Mongol	Portuguès
Sabaho al khayr صباح الخير	Buenos días	Bon dia	Dobré ráno (fins a les 9/10 del matí) Dobrý deň (després)	Bo día	mbaeichapa pe nde ko.e	өглөөний мэнд (ugluunii mend)	Bom dia
Maa salama السلامة مع	Adiós	Adéu	Dovidenia (formal) Čau (informal)	Adeus	ahama	баяртай (bayartai)	Adeus
Chokran شكرا	Gracias	Gràcies	Ďakujem	Grazas	aguije	баярлалаа (bayarlalaa)	Obrigado
Men fadlek فدلكم من	Por favor	Si us plau	Prosím	Por favor	ikaturamo	гуйж байна (guij baina)	Por favor
Naam نعم	Sí	Sí	Áno (formal) Hej (informal)	Si	hee	за (za)	Sim

Característiques de les llengües

Àrab

Es parla a... Aràbia Saudita, Algèria, Bahrain, Comores, Djibouti, Egipte, Emirats Àrabs Units, Eritrea, Espanya (ciutat autònoma de Ceuta), Iemen, Iran, Iraq, Israel, Jordània, Kuwait, Líban, Líbia, Mali, Marroc, Mauritània, Níger, Oman, Palestina, Qatar, Sàhara Occidental, Senegal, Síria, Somàlia, Sudan, Tunísia, Turquia, Xipre.

Nombre de parlants: de 255.000.000 a 260.000.000.

Comentaris: L'àrab és la llengua semítica més arcaica de totes les actuals. En tenim manifestacions literàries des del segle VI i és la llengua en la qual fou escrit l'Alcorà, llibre sagrat dels musulmans.

Sota el concepte de llengua àrab s'inclou tant l'àrab literari (anomenat també àrab clàssic o àrab alcorànic), i que és el que s'ensenya a l'escola, com les nombroses varietats dialectals, derivades de l'àrab clàssic, que es parlen actualment.

L'àrab estàndard modern i l'àrab col·loquial conviuen en una situació de diglòssia, amb unes funcions clarament delimitades per a cada variant. Gairebé cap parlant d'àrab té la variant literària com a llengua materna, però la importància dels lligams històrics i ideològics entre ambdues formes és tan gran que les comunitats arabitzades les han considerat sempre una mateixa llengua.

El sentit de l'escriptura és de dreta a esquerra.

Castellà

Es parla a... Espanya, Gibraltar, Mèxic, Argentina, Colòmbia, Perú, Veneçuela, Xile, Cuba, Equador, Guatemala, Bolívia, República Dominicana, el Salvador, Belize, Hondures, Puerto Rico, Paraguai, Uruguai, Nicaragua, Costa Rica, Panamà, S dels Estats Units, Guinea Equatorial.

Nombre de parlants: de 357.000.000 a 370.000.000 (de 450.000.000 a 500.000.000, si s'hi inclouen els parlants de segona llengua).

Comentaris: Els primers textos que conservem de la llengua castellana són del segle XI.

A la baixa edat mitjana, Castella va esdevenir políticament hegemònica a la península Ibèrica, i això li va permetre d'estendre la seva llengua..

A partir de la fi del segle XV, l'àmbit geogràfic de la llengua castellana es va eixamplar extraordinàriament amb la conquesta d'immensos territoris americans.

Català

Es parla a... Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Franja de Ponent, el Carxe (Espanya); Catalunya del Nord (França); Andorra; l'Alguer (Itàlia).

Nombre de parlants: població total estimada que entén el català: 11.011.168; població total estimada que el sap parlar: 9.118.882.

Comentaris: el català té consideració de llengua oficial a: Andorra, el Principat de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears.

Té reconeixement legal a: l'Alguer, a Sardenya (Itàlia).

Té protecció genèrica a: la Catalunya del Nord, la Franja.

El català es pot considerar ja format al segle VIII. Els primers textos coneguts escrits plenament en català daten del segle XII. Al segle XIII s'ocupen les illes Balears i el País Valencià i el domini lingüístic català va assolir pràcticament les fronteres actuals. El català, arran d'envair Sardenya va quallar també a l'Alguer.

A partir d'aquí el català va viure períodes de més i menys esplendor molt directament relacionats amb la situació política viscuda. Un cop molt fort per a la llengua va ser la dictadura franquista (1939-1975).

Eslovac

Es parla a... Eslovàquia, República Txeca, Hongria, NE de Sèrbia, Polònia, NO de Romania, O d'Ucraïna, Croàcia, Àustria.

Nombre de parlants: 5.500.000.

Comentaris: L'eslovac i el txec formen un contínuum dialectal sobre el qual s'han constituït dues llengües estàndard, amb dues tradicions literàries separades i dos alfabetos no exactament iguals, a causa de la diferent trajectòria històrica seguida per cadascun dels dos pobles. El grau d'intel·ligibilitat que hi ha entre totes dues llengües és molt alt, però hi ha diferències. L'eslovac ha estat fortament influït per l'hongarès.

Gallec

Es parla a... Espanya: a Galícia; a l'oest d'Astúries, entre els rius Eo i Nàvia; a l'oest de Castella i Lleó, a les províncies de Lleó i Zamora, i a Extremadura, a Val do Ellas.

Nombre de parlants: Galícia: uns 2 milions; a més, unes 500.000 persones l'empren com a segona llengua; Astúries: uns 30.000; Castella i Lleó: entre 25.000 i 35.000. Total: uns 2.100.000.

Comentaris: el gallec és llengua oficial (Galícia) i té reconeixement legal (Astúries, Castella i Lleó).

Cap als segles XIII-XIV es produeix una clara consolidació del gallec com a llengua administrativa i literària. En aquest període els territoris situats al nord (Galícia) com els localitzats al sud (Portugal) del riu Miño parlen la mateixa llengua.

A la fi de l'edat mitjana, la llengua i la literatura culta gallegues van entrar en un període de decadència.

La recuperació del gallec com a llengua literària i de cultura es va consolidar al llarg de tot el segle XX. Paral·lelament, es va produir en aquest període una davallada evident en els usos orals menys formals, especialment a les àrees urbanes.

Guaraní

Es parla a... Paraguai: la major part del territori; Argentina: províncies de Corrientes, Entre Ríos i Misiones; Bolívia: regions sud-orientals; Brasil: Mato Grosso do Sul i en contrades disperses a prop de São Paulo i Porto Alegre.

Nombre de parlants: aproximadament 5.114.000

Comentaris: Des de 1992 la Constitució de la República del Paraguai, estableix el guaraní com a llengua oficial de l'Estat al costat de l'espanyol. Tot i això, hi ha un desequilibri en benefici de l'espanyol.

El 1994 el guaraní va ser inclòs en el sistema educatiu, però la llengua d'ensenyament de forma general continua sent l'espanyol.

Mongol

Es parla a... *Mongòlia.* Xina: zona nord del país. Rússia: zona sud-est del país. Kazakhstan: regions limítrofes amb Mongòlia, Rússia i Xina d'implantació mongol.

Nombre de parlants: total: 5 milions aprox.

Comentaris: Des dels primers monuments literaris, que daten del segle XIII, el mongol apareix amb un sofisticat sistema d'escriptura propi (basat en l'escriptura uighur antiga) i amb una identitat literària particular. L'obra més important de la literatura mongol, però, *La història secreta dels mongols* (1240), va ser escrita i transmesa en escriptura xinesa.

Hi ha comunitats lingüístiques mongols a l'Afganistan i al Kirguisistan.

El sistema d'escriptura que es fa servir és l'alfabet ciríl·lic i l'alfabet mongol clàssic.

Portuguès

Es parla a... Portugal; Espanya: a Olivença (Extremadura); Brasil, Moçambic, Cap Verd, Guinea Bissau, Sao Tomé i Príncipe, Angola, Timor Oriental, Macau.

Nombre de parlants: Portugal, 10.500.000; Espanya, uns 10.000; Brasil, de 180.000.000 a 190.000.000 (any 2007); Moçambic, uns 750.000 (any 2001); Cap Verd, uns 420.000 (any 2007); Guinea Bissau, uns 150.000 (any 2000); Sao Tomé i Príncipe, uns 180.000 (any 2007); Angola, uns 57.600 (any 1993); Macau, 8.000 (any 2005).

Comentaris: Al mateix segle XII, el domini lingüístic portuguès va restar dividit políticament en dues parts: al nord del riu Minho, Galícia, país vinculat al regne de Lleó i, des del segle XIII, a la corona de Castella; al sud, Portugal, país constituït en regne independent.

A partir d'aquesta separació la llengua va seguir trajectòries diferents segons el territori de què es tractés: si a Portugal es va anar afermant com a idioma oficial i de cultura, a Galícia va anar sent desplaçada en aquests àmbits pel castellà fins a esdevenir una llengua gairebé sense conreu escrit. Això va provocar que les diferències formals entre els parlars de l'un país i de l'altre s'anessin accentuant i que, d'ençà del segle XV, la consciència d'unitat lingüística s'afeblís molt i es comencés a parlar de dues llengües distintes: el portuguès i el gallec.

الأخرس (cançó en àrab)

ضديعتي لي تغني بوعي .. بتغني ما
أدوب وخذ لاي تيني .. مني عقلي
حالي وبداكي .. وحدتي بعقد
بمشي أبالي .. جاي بشوفك ولما
بالمقلوب

يحدثك الاخرس .. خلايتي
وتركي وتلايني .. روسي
يصديك والاعمي .. دبك يرقص المكرسح
بالعين
بصير عرئك من .. الممراتي ونحك
بشدتي
ضغطي يطلع .. الحار هفيا أولع
للعشرين

عليادلوه يا حالاك شوفتي لول لبهاك
كثير مهضوم أنابجمالك ..
صدق عمش أن .. فيا عملتي شو ذيك
بصير عمشو عذيا

خليتلي ما .. برأسي عقلي
بيتي خربت .. قلبي شغلتي
نام بقدرة عموما

بلائيكي قلبي من شديك
عائش وأن .. داريك عم أن بعيونك
بالاحلام

“El mut” (versió en català)

Dormo cantant, em llevo cantant.
Estic com perdut i molt decaigut, estic desfet.
Parlo sol i ho faig tot malament.
Quan et veig caminant,
sento dolor i estic impacient,
camino com desequilibrat.

Tu tens tanta màgia. Ets el remei de tantes
malalties.
Pots fer que el mut parli rus i turc.
Pots fer que l'invàlid balli i dansi.
El cec et farà el mal d'ull.

Quan et veig passejar per davant meu,
començo a suar com la pluja,
tinc febre i la pressió fins a vint em puja.

Ets molt bella i pots presumir-ne.
Jo sóc intel·ligent, ho entenc tot, i sóc simpàtic.
No crec el que els meus ulls veuen.
Què està passant?

M'has deixat inconscient i amb mal de cap.
Vaig desconcentrat i el meu cor està accelerat.
Sempre penso en tu i no dormo bé.

Has fet que el mut parli rus i turc.
Has fet que l'invàlid balli i dansi.
Has fet que el cec hi vegi i et faci mal d'ull.

Cantant: Fares Karam

<http://ves.cat/beaW>

“La niña que llora en tus fiestas” (cançó en castellà)

Vuela un columpio sobre mi cabeza,
vuela por el cementerio de mi voluntad.
Sigo buscando la niña que llora en tus fiestas,
suenan campanas en flor por mi funeral.

Mírame con la estrella polar a mis pies
vuelvo a casa perdida otra vez
porque no sé dejar de adorarte mírame.

Vuela un columpio vacío rozando la arena,
deja las huellas del ángel caído al pasar
huellas que siempre me llevan a ti quitapenas
como la dosis de vida fugaz que me diste a probar.

Mírame con la estrella polar a mis pies
vuelvo a casa perdida otra vez
porque no sé dejar de adorarte.

Pienso en ti cada vez que me alejo de mí
cada vez que prefiero morir
desde el día que tú me dijiste
tu carita es una rosa sin abrir.

Mírame con la estrella polar a mis pies
vuelvo a casa perdida otra vez
porque no sé dejar de adorarte.

Piensa en mí cada vez que me miras así
se me cosen los labios a ti
y la luna me pinta los ojos.

Mírame cada vez que te vas pienso en ti,
cada vez que prefiero morir
cada vez que me besas así
cada vez que te vas mírame.

La Oreja De Van Gogh

<http://ves.cat/beaU>

“La nena que plora a les teves festes” (versió en català).

Vola un gronxador sobre el meu cap,
vola pel cementiri de la meva voluntat.
Segueixo buscant la nena que plora a les teves festes,
sonen campanes en flor pel meu funeral.

Mira'm amb l'estrella polar als meus peus
torno a casa perduda una altra vegada
perquè no sé deixar d'adorar-te, mira'm.

Vola un gronxador buit fregant la sorra,
deixa les petjades de l'àngel caigut en passar
petjades que sempre em porten a tu, el meu consol,
com la dosi de vida fugaç que em vas deixar tastar.

Mira'm amb l'estrella polar als meus peus
torno a casa perduda una altra vegada
perquè no sé deixar d'adorar-te.

Penso en tu cada cop que m'allunyo de mi
cada cop que prefereixo morir
des del dia que tu em vas dir
la teva carona és una rosa sense obrir.

Mira'm amb l'estrella polar als meus peus
torno a casa perduda una altra vegada
perquè no sé deixar d'adorar-te.

Pensa en mi cada cop que em mires així
se'm cusen els llavis a tu
i la lluna em pinta els ulls.

Mira'm, cada cop que te'n vas penso en tu,
cada cop que prefereixo morir
cada cop que em beses així
cada cop que te'n vas, mira'm.

El pi de Formentor (cançó en català)

Mon cor estima un arbre! Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera,
i lluita amb les ventades que assalten la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada,
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu unguí d'aroma sa testa consagrada
i li donà per terra l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'ocell que encativam;
el crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel;
té pluges i rosades i vents i llum ardenta;
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge:
domina les muntanyes i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
el cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh, sí, que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi el seu penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades
i, vencedor, espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera reial.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...,
o vida, o noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons tranquil·les aniran per la ventada
com l'au dels temporals.

Poema: Miquel Costa i Llobera
Música i veu: Maria del Mar Bonet
<http://ves.cat/beaX>

“Za rána za rosy tráva sa rosí” (cançó en eslovac)

Za rána za rosy tráva sa rosí
Čakal som na teba tri dlhé noci
Tri noci spal sám v kosodrevine
Čakal som prahol som Po tej jedinej
Tri noci spal som v kosodrevine
Čakal som prahol som po tej jedinej to moje čakanie
za tebou šlo klopkalo na teba po celú noc
Ani som nezdiemol,
ani nezaspal Bo teba jedinú,
Teba som čakal Bez teba aj mesiac
Túžbou pobledne Bez teba slniečko z poludnia vädne
Tri noci spal som v kosodrevine
Čakal som prahol som po tej jedinej to moje čakanie
za tebou šlo klopkalo na teba po celú noc.

<http://ves.cat/beaT>

Al matí amb la rosada l'herba se sega (versió en català)

Al matí amb la rosada l'herba se sega.
Vaig esperar per tu tres llargues nits.
Tres nits vaig dormir sol entre matolls,
vaig esperar, vaig anhelar només per una noia.
Tres nits vaig dormir entre matolls,
vaig esperar, vaig anhelar només per una noia,
i la meva espera anava darrere teu.
Va cridar-te durant tota la nit,
no em vaig adormir ni vaig tenir son
perquè només et vaig esperar.
Sense tu la lluna perd el color,
sense tu el sol del migdia es va afluixant.
Tres nits vaig dormir entre matolls.
Vaig esperar, vaig anhelar només per una noia,
I la meva espera anava darrere teu.
Va cridar-te durant tota la nit.

“Pili pampin” (cançó en gallec)

O galo cando cantaríaa? é día, é día,
o galo cando cantaríaa?
Imos de parranda de noite e de día.
Unha vella dixo a outra,
polos buratos da porta,”
¡Ti coverna a túa vida,
que a miña nada che importa!”
O río cando vai cheo leva carballos
e leva follas,
Tamén podía levar(e) tódalas liguas
marmuradoras,
Rema barquiño rema, non deixes que o mar che
leve,
quero ver o meu amor,
antes de que a noite cerre.
Teño un amor mariñeiro bonito
como unha rosa,
Teño medo que mo leve algunha nena envidiosa,
Miña nai, miña naiciña,
tanto non tes que me dar(e),
éncheme a cara de bicos,
e despois rompe a chorar(e).
Na beira, na beira, na beira do mar, hai una
barquiña pra ir a navegar,
pra ir a navegar, pra ir a navegar, na beira, na
beira, na beira do mar.
Ollos verdes son traidores,
ollos verdes son traidores,
azuis son mentireiros,
e os negros e acastañados son firmes e
verdadeiros,
os negros e acastañados son firmes e
verdadeiros.
Na beira, na beira, na beira do mar, hai una
barquiña pra ir a navegar,
pra ir a navegar, pra ir a navegar, na beira, na
beira, na beira do mar.

“Pili Pampim” (versió en català)

El gall quan cantaria? és de dia, és de dia,
el gall quan cantaria?
Anem de festa de nit i de dia.
Una vella va dir a l'altra,
pels forats de la porta
" Tu governa la teva vida,
que la meva res no t'importa! "
El riu quan va ple porta roures
i porta fulles,
També podia portar totes les llengües
murmuradores,
Rema, barqueta, rema, no deixis que el mar se
t'emporti,
vull veure el meu amor,
abans que la nit tanqui.
Tinc un amor mariner bonic com una rosa,
Tinc por que se l'emporti alguna nena envejosa,
Mare meva, mare meva, no em donis tant,
omple'm la cara de petons,
després trenca a plorar.
A la vora, a la vora, a la vora del mar,
hi ha una barqueta per anar a navegar,
per anar a navegar, per anar a navegar,
a la vora, a la vora, a la vora del mar.
Ulls verds són traïdors, ulls verds són traïdors,
blaus són mentiders,
i els negres i acastanyats són fermes i verdaders,
A la vora, a la vora, a la vora del mar,
hi ha una barqueta per anar a navegar,
per anar a navegar, per anar a navegar,
a la vora, a la vora, a la vora del mar.

<http://ves.cat/beaV>

“Che symi pôrà” (cançó en guaraní)

Rohechaga’u che symi pôrà ha ku mombry
chehegui reime

reikua nga’u py’a tarova nachemongevéiva ymaite
guive.

Ñemokunu’û hykupa voíva rohoja guive
chemotyre’ỹ,

hi’â che pepo aveve aha nde ypýpe aguejy
roñandu che sy.

Arekóva iñongatuhápe

amo che anga ruguápe

che sy ne mborayhumi

avave noguahêi hendápe

ha pe kuarahy ratáicha

ohesapéva ha omimbi.

Aromandu’a no marangatu mombry guive che
symi pôrà:

mombe’upyrâ mánteko ajuhu, nde rekovekue
ysyry sâkâ.

Kuña Paraguái nde rekopete nde ndereikuaái
yuhéi, kane’ô,

nde sýgui reru Residenta-kue ha che no memby
péina amono’ô.

Lletra i música: Mauricio Cardozo Ocampo

<http://ves.cat/beaP>

“Marona meva” (versió en català)

Et trobo a faltar, marona meva, i tan lluny estàs de
mi,

si sabessis l’aflicció que des de fa temps em treu
el son.

Aquelles carantoines perfumades d’ençà que et
vaig deixar em van abandonar,

tan de bo tingués ales, anar volant, cap al teu
costat, estar amb tu, mare.

Tinc guardat en un raconet

de la meva ànima

el teu amor, marona,

ningú no hi pot arribar

i és com el foc del Sol

que fa llum i titil·la.

He de recordar-te divina des de lluny, marona
meva,

trobo coses per explicar la teva vida com a rierol
cristal·lí.

Amb el teu esperit de donar paraguaiana, no
coneixes el dolor, el cansament

de la teva mare has portat com a expresidenta i jo,
fill teu, aquí el recullo.

“Өглөө шиг эх орон” (cançó en mongol)

Цэлмэг өглөөн наран мандлаа
Цэцгийн согсол тэнгэртээ ..
Цээжин хойморт амин алтан шүтээн
Цэнхэр тэнгэрийн эх орон мину зэ
Өэлүн ээжийн бүүвэйн аялгуу
Өргөн мөрөн голын аашийг аргадав уу
Өндөр заяанд төрсөн Монгол хүний
Уужим ивээл өлзий дэмбэрэлт өлгий нутаг
Өөрөө өөртөө цагийг туулсан Монгол
Өндөр ... өглөө шиг эх орон

Монгол түмний босоо хийморь
Туурайн тамгатай түүхийг бид бичнэ
Миний ардын жаргал дүүрэн заяа
.. хүндээ .. омогшино
Мянга мянган жилийн буурал түүх
Монгол төрийн тууж хөвөрнө
Мичид сансрын гэгээн туяа
Миний өмнө маргаашийг гийгүүлнэ
Дөрвөн цагийн найман аялгуу
Дөрөөн чимээтэй түүхийг дуулна
Домог заншил өссөн Монгол хүн
... эгшиглэсэн домгийн нутаг
Машид мэргэн миний ард түмний
Ашид үйлсийн ерөөл шиг эх орон
Миний Монголын гэрэлт ирээдүй өөдөө
харагдаж байна
Мөнхөд дэвжихийн зарлигт эх орон
Миний ардын ашид хүслэн дээшээ тэмүүлж
байна
Бүлээн зүрхний ганцхан эх орон
Буурал түүхийн сайхан эх орон
Бид бүгдийн зүрхнээс уяатай эх орон минь
Сайн сайхан аз жаргалыг бид бүтээнэ ээ
Залуу нас бие биедээ дуулж байна
Энэ өдөр эх орныхоо хойш ирээдүй хөгжлийн
эзэд бид
Омог бардам золбоотой явна аа
Сайн сайхан аз жаргалыг бид бүтээнэ ээ
Залуу нас бие биедээ дуулж байна
Энэ өдөр эх орныхоо хойш ирээдүй хөгжлийн
эзэд бид
Омог бардам золбоотой явна аа
Энэ миний Монгол нутаг, энэ миний газар
шороо энэ миний унасан газар, өнө мөнхөд
орших орон
Энэ миний дуулсан дуу минь, эх нутгаа магтан

дуулна
Сэрвэгнүүлэх нутгийн салхиа, санаж түүнийг
багтан дуулна
Хоёр утсаар хөглөгдсөн аялгуугаа биширсэн
Хорвоотой анх танилцсан Монгол гэдэг
нэрээрээ
Он цагийн урсгал дунд тодоос тод үүх түүхтэй
Нар мандахаас жаргах хүртэл дуусашгүй
эрдэнэстэй
Ирээдүй гэрэлтсэн мөнх тэнгэрт ивээгдсэн
Үрийн үрд оршин тогтнох Монголдоо хайртай
би
Амгалан хөгийн наран ээлээ
Ардын дууны хөгөөр бүүвэйлж
Амин зүүдний алаг эрдэнийн нутаг
Ариун тансагийн эх орон мину зэ
Дөрвөн цагийн найман аялгуу
Дөрөөн чимээтэй түүхийг дуулна
Домог заншил өссөн Монгол хүний
... эгшиглэсэн домгийн нутаг
Машид мэргэн миний ард түмний
Ашид үйлсийн ерөөл шиг эх орон
Монгол хүний аман хишиг
Тэнгэрийн сартай нарыг амтална аа
Насан хутгийн жаргал урт тавилан
Наян жарандаа энх мөнх оршино
Миний эх орон
Миний Монголын гэрэлт ирээдүй өөдөө
харагдаж байг
Мөнхөд дэвжихийн зарлигт эх орон
Миний ардын ашид хүслэн дээшээ тэмүүлж
байг
Бүлээн зүрхний ганцхан эх орон
Буурал түүхийн сайхан эх орон
Өэлүн ээжийн бүүвэйн аялгуу
Өргөн мөрөн голын аашийг аргадав уу
Өндөр заяанд төрсөн Монгол хүний
Уужим ивээл өлзий дэмбэрэлт өлгий нутаг
Өөрөө өөртөө цагийг туулсан Монгол
Өндөр ... өглөө шиг эх орон
Дөрвөн цагийн найман аялгуу
Дөрөөн чимээтэй түүхийг дуулна
Домог заншил өссөн Монгол хүний
... эгшиглэсэн домгийн нутаг
Машид мэргэн миний ард түмний
Ашид үйлсийн ерөөл шиг эх орон

<http://ves.cat/beat>

Como é grande o meu amor por você (cançó en portuguès)

Eu tenho tanto pra lhe falar,
mas com palavras não sei dizer
como é grande o meu amor por você.

E não há nada pra comparar,
para poder lhe explicar
como é grande o meu amor por você.

Nem mesmo o céu nem as estrelas,
nem mesmo o mar e o infinito,
não é maior que o meu amor,
nem mais bonito.

Me desespero a procurar
alguma forma de lhe falar
como é grande o meu amor por você.

Nunca se esqueça, nem um segundo,
que eu tenho o amor maior do mundo.
Como é grande o meu amor por você,
mas como é grande o meu amor por você.

Cantant: Roberto Carlos

<http://ves.cat/beaS>

Que n'és, de gran, el meu amor per tu (versió en català)

Tinc tant per dir-te,
però no puc dir amb paraules
que n'és, de gran, el meu amor per tu.

I no hi ha res que es pugui comparar,
per poder explicar
que n'és, de gran, el meu amor per tu.

Ni tan sols el cel o les estrelles,
ni tan sols el mar i l'infinit,
res no és més gran que el meu amor,
ni més bonic.

Em desespero per cercar
qualsevol forma de dir
que n'és, de gran, el meu amor per tu.

No oblidis mai, ni un segon,
que tinc l'amor més gran del món.
Que n'és, de gran, el meu amor per tu,
però que n'és, de gran, el meu amor per tu.

Recull elaborat per l'alumnat dels cursos de català:

- Nivell Bàsic 3
- Nivell Elemental
- Nivell Intermedi
- Nivell de Suficiència

Oficina de Català de Ripollet

Rambla Sant Jordi, 2 – 4. Centre Cultural

Telèfon 93 586 45 73

Hi col·labora:

Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Ripollet

C/ Isabel la Catòlica, 2

Telèfon 93 504 60 08

